בעזהשי"ת

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם (במדבר ד, כב).

במדרש (במדב"ר ו, א) על פסוק זה, **הדא היא דכתיב** (משלי ג, טו) **יקרה היא מפנינים וכל חפציך לא ישוו בה**, מדבר בקהת וגרשון, אף על פי שגרשון בכור, ומצינו שבכל מקום חלק הכתוב כבוד לבכור, לפי שהיה קהת טוען הארון ששם התורה, הקדימו הכתוב לגרשון, שבתחלה אמר **נשא את ראש בני קהת** (במדבר ד, ב), ואח"כ אומר נשא את ראש בני גרשון וגו' (שם פסוק כב), הוי **יקרה היא מפנינים**, מבכור שיצא ראשון, ע"כ.

בראשית דברינו נקדים אמירה נעימה של מרן רביה"ק זלה"ה **בדברי יואל** שהקשה מפני מה אכן לא נשאו בני גרשון את הארון הלא הוא הבכור, וביאור דהטעם משום שאז לא היה ניכר דבשביל כבוד התורה מקדימין, אלא בשביל שהוא הבכור, על כן היו בני קהת נושאים את הארון, ונמנים ראשונים מפני כבוד התורה, ובזה מובן המדרש הה"ד **יקרה היא מפנינים**, שע"י שנמנה קהת תחילה ניכר כבוד התורה, עיי"ש.

❖ ❖ ❖

ונראה לבאר המדרש באופן אחר, דאיתא בגמרא (ברכות ח.) דר' יוחנן תמה איכא סבי בבבל, דהרי כתיב (דברים יא, כא) למען ירבו ימיכם על האדמה, דהיינו דדוקא בארץ ישראל יש אריכות ימים, כיון דראה דמקדמי ומחשכי לבי כנישתא, אמר היינו דאהני להו. ומבאר **המהרש"א** כיון שעתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל (מגילה כט.), על כן נחשב ללומדים ומתפללים בהם כאילו הם 'על האדמה' בארץ ישראל, ומשם הם זוכים לאריכות ימים.

אמנם יש להבין מאי קשיא ליה לר' יוחנן מהיכן זכו לאריכות ימים בבבל, הרי יתכן שזכו לאריכת ימים בשביל שקיימו מצוות כיבוד אב ואם, וגם שם נאמר **למען יאריכון ימיך** (שמות כ, יב).

ונראה לומר בהקדם דברי הגה"ק **רבי ארי' ליבוש מלאנצהוט** זצוק"ל על מה דאיתא בגמרא (קידושין פב:) 'אשרי מי שרואה את הוריו באומנות מעולה, אוי לו למי שרואה את הוריו באומנות פגומה', דאיתא בשם האריז"ל סגולה להבנת הלימוד, שיצייר לפניו צורתו של אביו, וכמו כן אמרו ז"ל סגולה לצייר דיוקנו של אביו כדי להנצל מן העבירה בשעת נסיון. וזהו 'אשרי מי שרואה את הוריו באומנות מעולה' היינו כשהוא עוסק בתורה ומצייר דמות אביו לסגולה להבנת הלימוד, 'ואוי לו למי שרואה את הוריו באומנות פגומה' היינו שמצייר צורת אביו כדי לעמוד בנסיון ולהנצל מעבירות. עכדה"ק. ובזה מתורץ שפיר, דגם בכיבוד אב ואם יש לבאר מה שנאמר 'כבד את אביך ואת אמך וגו' **על האדמה**', היינו שיעסוק בתורה בבית המדרש שנחשבת כאילו עומד 'על האדמה' וכמ"ש המהרש"א הנ"ל, ויכבד את אביו על ידי שיצייר לנגד עיניו תמונת הוריו בשעת הלימוד, ואז יזכה לאריכות ימים ע"י הלימוד בבית המדרש, שנחשב כאילו הוא בארץ ישראל כנ"ל.

ובזה מובן המדרש, שנאמר בפסוק **למשפחותם לבית אבותם**, ורומז שייצירו תמונת אביהם לסגולה, ועל זה אומר המדרש **יקרה היא מפנינים**, שיכבד את אביו ע"י שיצייר צורתו בעת שעוסק בתורה שהיא יקרה מפנינים.

ובזה אפשר לבאר גם המדרש (ילק"ש במדבר רמז תרפד), בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו אומות העולם בהן, מה ראו להתקרב יותר מן האומות, סתם הקדוש ברוך הוא את פיהם ואמר להן הביאו לי ספר יוחסין שלכם כשם שבני מביאין, ע"כ. ויש לפרש הכוונה, שראו האומות שבני ישראל יכולין להבין את התורה על ידי ציור צורת אביהם, וטענתם היתה שבאופן זה היו גם הם מקבלין התורה, על כן אמר להם הקב"ה 'הביאו לי ספר יוחסין כשם שבני מביאין', כלומר שבני ישראל המה בני יוחסין, ומתייחסים בתר אבותיהם, ועל כן מועיל להם סגולה זו להבנת לימוד התורה, משא"כ האומה"ע אינם בני יחוס, לכן לא שייך בהם הסגולה של הזכרת צורת אביהם.

❖ ❖ ❖

במדרש רבה (מג ח) **מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים ממתן תורה**, וצ"ב.

ונראה לבאר בזה על פי דאיתא **בתורת משה** להחתם סופר (בפרשתן) על הפסוק (במדבר ה, י) **ואיש את קדשיו לו יהיו**, דאיתא בגמרא (ברכות לה:) **בא וראה** שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים, דורות הראשונים היו מכניסין פירותיהם דרך טרקסמין כדי לחייבן במעשר, אבל דורות האחרונים מכניסין פירותיהם דרך גגות וקרפיפות לפוטרן ממעשר. ומפרש דלאו ברשיעי עסקינן, אך הענין הוא שרצו לזכות לברכת העשירות שנאמרה במעשר, עשר בשביל שתתעשר, אבל ידוע דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, וביאור ההפלאה זצ"ל שכל העולם ומלואו אינו מספיק לשלם שכר אפילו על מצוה קלה, אמנם כאשר מקיים מצוה שאינה מחויב בה, ומביא עצמו לידי חיוב, אז שייך שפיר לעשותו בשביל שכר בעולם הזה. ולכך היו מכניסין פירותיהם דרך גגות וקרפיפות כדי לפוטרם מן המעשר, ואח"כ נתנו מעשר אף שאינם מחויבים, כדי שיזכו לברכת העשירות בעוה"ז. ובזה מפרש **ואיש את קדשיו לו יהיו**, שיכול האדם לעשות שקדשיו – אשר ראוי ליתן לכהן וללוי - יהיו שלו ע"י שיכניסן דרך גגות וקרפיפות, **ואיש אשר יתן לכהן**, אותן מעשר אף שהוא פטור, **לו יהי**', ורש"י אומר 'לו יהיה ממון הרבה', דשפיר שייך ביה שכר בעוה"ז, כיון דהפריש מן הפטור. עכ"ד הנחמדים.

ועל פי זה יש לפרש מה שאמרו בגמרא (פסחים סח:) **הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, מאי טעמא יום שניתנה בו תורה הוא**, דהנה במעמד הר סיני הוסיף משה רבינו יום אחד מדעתו, ואיתא **בקדושת לוי** (קדושה ראשונה לפורים) שקודם מתן תורה כבר פסקה זוהמתן, והשיגו בני ישראל את התורה כמו שהשיג אברהם אבינו כל התורה כולה קודם שניתנה, נמצא שאז קיימו את התורה קודם שנצטוו, ועל כן הוסיף משה יום אחד, כדי שיזכו ישראל בטוב העולם הזה, שע"י שקיימו המצוות שעדיין לא נתחייבו יקבלו שכר בהאי עלמא. וזהו פירוש הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, מאי טעמא יום שניתנה בו תורה הוא, הכוונה ליום ו' בסיון שפסקה זוהמתן והשיגו בו ביום התורה קודם שניתנה, וכיון שהשיגו מעצמן וקיימו את התורה קודם שנצטוו לכך יכולין ליהנות משכר בעולם הזה.

ובזה אפשר לבאר המדרש, כי הנה גם בברכת כהנים מצינו כענין זה, שאמרו בגמרא (ברכות כ:) אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם כתוב בתורתך (דברים י, יז) **אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד**, והלא אתה נושא פנים לישראל, דכתיב (במדבר ו, כו) **ישא ה' פניו אליך**. אמר להם וכי לא אשא פנים לישראל, שכתבתי להם בתורה (דברים ח, י) **ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך**, והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה, ע"כ, כלומר שמצד הדין אין להם חיוב לברך, ומביאים עצמם לידי חיוב. וזהו שאמרו במדרש 'מהיכן זכו לברכת כהנים, **ממתן תורה**', כי כל השכר בעולם הזה וברכת נשיאות פנים בא מכוחו של יום מתן תורה, אשר משה רבינו הוסיף יום אחד, והשיגו ישראל את התורה וקיימוהו אף שלא נצטוו עדיין, ובזכות זה זכו בני ישראל לנשיאת פנים וליהנות משכר העולם הזה.

ברכת מזל טוב

לחתני היקר מו"ה **ליפא יואל ריספלער** הי"ו

לרגל הולדת בתו למזל טוב בשעטומ"צ

ויה"ר שיזכה ביחד עם זו' בתי תחי' לגדלה ולחנכה לתורה לחופה ולמעש"ט